Eduskunnan verojaosto

sara.kuitunen@eduskunta.fi

HE 27/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain 1 §:n ja liitteen, alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen sekä eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan verojaosto on pyytänyt lausuntoa yllä mainitusta hallituksen esityksestä (HE 27/2019 vp). Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus, jonka mukaan virvoitusjuoma- ja juomapakkausverosta vapautettavan pientuotannon tuotantorajaa korotettaisiin nykyisestä 50 000 litrasta 70 000 litraan kalenterivuodessa. KKV toteaa, että tuotantomääriin liittyvät verovapautukset voivat olla sekä kilpailun että kansantalouden kannalta ongelmallisia. Kuten esityksessä todetaan, pientuotannon verovapaus on lähtökohtaisesti valtiontukea, joka asettaa keskenään kilpailevat yritykset verotuksellisesti erilaiseen asemaan riippuen yritysten tuotantovolyymien suuruudesta.

Jo vuonna 1999 voimaan tulleen verovelvollisuuden rajoituksen tarkoituksena on ollut pienten valmistajien ja viranomaisten hallinnollisen taakan vähentäminen tilanteissa, joissa hallinnolliset kustannukset muutoin muodostuisivat kohtuuttoman suuriksi verrattuna virvoitusjuomista kannetun veron määrään.[1] KKV:n näkemyksen mukaan nyt korotettavaksi ehdotettua verosta vapautettavan pientuotannon rajaa ei täten voida asettaa kansantalouden kannalta tehokkaalle ja markkinoiden toimivuutta edistävälle tasolle ilman, että virvoitusjuomaverosta ja juomapakkausverosta yrityksille ja julkishallinnolle tosiasiassa aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia selvitetään tarkemmin.

Hallituksen esityksen mukaan kyseessä olevan valmisteveron verokertymän ja siitä aiheutuvien hallinnollisten kustannusten epäsuhta koskee erityisesti sivutoimisia ja osa-aikaisia pientuottajia, joista esimerkkeinä mainitaan maatalouden, viinintuotannon ja pitopalvelutoiminnan sivuelinkeinona mehuja satunnaisesti valmistavat toimijat. Esityksestä käy kuitenkin ilmi

[1] HE 124/1998 vp, s. 3: ”*Ehdotuksen tarkoituksena olisi välttää nykyinen tilanne, jossa sekä verottajan että verovelvollisen kustannukset ja hallinnollisen työn määrä ovat kohtuuttoman suuret perityn veron määrään nähden. Ehdotettava 50 000 litran vuosituotannon raja riittäisi rajaamaan perusveron ulkopuolelle suuren osan hedelmä-, marja- ja kasvismehujen erityisesti maatalouden sivuelinkeinona harjoitettavasta pienvalmistuksesta. Hallinnollisen työn ja verokertymän epäsuhta koskee juuri näitä pientuottajia. Ehdotus vaikuttaisi myönteisesti sivuelinkeinona tai satunnaisesti mehuja valmistavien asemaan. Toiminnan aloittamiskynnys madaltuisi, verovelvollisuudesta koituva työ pienvalmistajalle poistuisi ja toiminnan kustannukset laskisivat virvoitusjuomaveron jäädessä pois. Valmisteveroviranomaiset voisivat tältä osin kohdentaa voimavarojaan verotuoton kannalta merkittävämpiin kohteisiin.*”

myös se, että nykyisellään verohelpotuksen edellyttämistä pientuottajailmoituksista noin kolme neljäsosaa on liittynyt mehujen ja smoothieiden valmistamiseen *kauppojen* myymälätiloissa. Tällaisissa ilmoituksissa ilmoitettu myymälätiloissa tapahtuva tuotanto on ollut keskimäärin noin 12 000 litraa vuodessa. Toisaalta myös muun virvoitusjuomien pientuotannon ilmoitettu tuotantomäärä on ollut keskimäärin noin 20 000 litraa vuodessa, eli selvästi alle nykyisen ja ehdotuksen mukaisen korotetun pientuotantorajan. Jo nykyisen 50 000 litran pientuotantorajan onkin arvioitu riittävän rajaamaan suuren osan virvoitusjuomien sivutoimisesta tuotannosta kokonaan veron ulkopuolelle.

Hallituksen esityksessä ilmoitettujen tietojen mukaan pientuotantorajan korottaminen toisi vuoden 2018 osalta ilmoitettujen tuotantomäärien perusteella pientuotantotuen piiriin enimmillään 10 uutta yritystä, yrityskohtaisen vuosittaisen tuen noustessa enimmillään 58 100 euroon. Esityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, miksi näin pieni joukko päätoimialaltaan täsmentämättömiä uusia yrityksiä halutaan vapauttaa verosta samaan aikaan, kun virvoitusjuomista perittäviä valmisteveroja muutoin korotetaan.

Koska pientuotantorajan korotuksella ei ole hallituksen esityksen fiskaalisiin ja kansanterveydellisiin tavoitteisiin kytkeytyviä vaikutuksia, ehdotettu muutos tulisi kyetä perustelemaan lain soveltamisalan rajauksen alkuperäisillä hallinnollisen taakan vähentämiseen, alalle tulon kustannusten alentamiseen ja pienyritysten toimintamahdollisuuksien edistämiseen liittyvillä seikoilla. Verovelvollisuudesta yritykselle aiheutuvat kustannukset ja velvoitteet eivät KKV:n käsityksen mukaan vaihtele valmistajan kalenterivuosittaisten tuotantomäärien mukaan, joten virvoitusjuoma- ja juomapakkausverosta aiheutuvan hallinnollisen taakan olisikin tullut kasvaa suhteessa aiempaan, jotta pientuotantorajan korotusta voitaisiin pitää perusteltuna.

Milla Määttä
erityisasiantuntija